

Asia: VÄYLÄ/4852/04.00/2021

Lausuntopyyntö - Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2022-2029

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko investointiohjelmassa kuvattu ymmärrettävästi sen valmisteluperiaatteet?

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua väyläverkon vuosien 2022–2029 investointiohjelman luonnokseen.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan valmistelun lähtökohdat on kuvattu selkeästi. Keskuskauppakamari pitää hyvänä, että liikenneverkon strateginen tilannekuva on yksi investointisuunnitelman lähtökohdista. Pidämme erityisen tärkeänä, että valmisteluprosessia sekä strategisen tilannekuvan että investointiohjelman osalta selkeytettäisiin ja läpinäkyvyyttä lisättäisiin erityisesti sidosryhmäyhteistyön osalta.

Investointiohjelmassa on perusteltu siihen sisällytetyt hankkeet ja tehdyt valinnat. Keskuskauppakamari kuitenkin haluaa tuoda esille, että investointiohjelmasta pois jätettyjen hankkeiden osalta perustelujen esiin tuominen olisi lisännyt valmistelun läpinäkyvyyttä.

Eduskunta edellytti Valtioneuvoston sitoutumista valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman linjauksiin sekä siihen että suunnitelman toimeenpanoon tarvittavat määrärahat huomioidaan julkisen talouden suunnitelmissa ja valtion talousarvioesityksissä. Keskuskauppakamari tukee eduskunnan kantaa.

2. Investointiohjelman laatimista ovat ohjanneet Liikenne 12 –suunnitelman lähtökohdat, tavoitteet, strategiset linjaukset ja toimenpiteet. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin? Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Liikenne 12-suunnitelman mukaiset tavoitteet on yleisellä tasolla tuotu esille hyvin investointiohjelmassa. Keskuskauppakamari korostaa, että investointiohjelma on tärkeä väline

liikennejärjestelmän kokonaisvaltaiselle ja yli hallituskausien ulottuvalle pitkäjänteiselle kehittämiselle.

Investointiohjelmassa käytetyt perustelut ja priorisointi vaativat Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan lisää läpinäkyvyyttä ja selkeyttä. Hankkeiden merkitystä alueellisesti tulisi tarkastella syvemmin kuin mitä investointiohjelmassa on tehty, Keskuskauppakamari myös korostaa näkemyksensä, että investointien merkitystä tulee arvioida myös kansantalouden näkökulmasta.

3. Onko mielestänne ohjelmaa mahdollista muuttaa Liikenne 12 –suunnitelman talousraamin puitteissa siten, että valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet toteutuisivat paremmin ja kokonaisvaikutusten arvioinnin mukaan tulos olisi parempi? Miten muuttaisitte ohjelmaa ja miten perustelette paremmat vaikutukset?

Keskuskauppakamari toteaa näkemyksensä, että nykyisellä rahoitustasolla useita yhteiskunnallisesti merkittäviä hankkeita tulee jäämään investointiohjelman ulkopuolelle. Investointiohjelman talouskehys pohjautuu Liikenne 12 -suunnitelman taloudelliseen kehykseen, joka ei riitä takaamaan riittävää investointitasoa suomalaiselle väyläverkolle eikä näin ollen tue suomalaisten yritysten logistista kilpailukykyä tai edesauta suomalaisten yritysten ja vientiteollisuuden kilpailukykyä suhteessa verrokkimaihin. Keskuskauppakamari pyytää huomioimaan malliesimerkinä, miten Ruotsi investoi voimakkaasti liikenneinfran kehitykseen tulevienkin vuosien aikana. Keskuskauppakamari korostaa liikenteen ja liikenneväylien merkitystä yhtenä talouden toimintaedellytyksistä. Investointisuunnitelman yhtenä heikkoutena on myös investointien pistemäisyys, joka ei tue alueiden elinvoimaa ja kasvua.

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa? Saako Väylävirasto riittävästi ja oikea-aikaisesti tietoa väyläverkon kunnossapito- ja kehittämistarpeista mm. alueellisen liikennejärjestelmätyön, väylien suunnittelun ja asiakkuusyhteistyön avulla?

Sekä strategisen verkon tilannekuvan että investointiohjelman taustalla olevia prosesseja tulee selkeyttää ja ne niiden tulee olla läpinäkyviä sekä ennakoitavia. Yhteistyö alueellisella tasolla on hyvin merkityksellinen ja sen avulla voidaan varmistaa, että tietopohja on ajantasainen. Keskuskauppakamari haluaa tuoda esille, että toimijat eri alueilla ovat avainasemassa tuottamassa ajantasaista tietoa.

5. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Investointiohjelman osaksi tulisi selvyden vuoksi liittää myös ne hankkeet, joita edistetään Liikenne 12-suunnitelman ulkopuolella hankemuotoisesti ja/tai MAL-sopimusten kautta. Näiden esittäminen osana investointiohjelman karttoja olisi erityisen toivottavaa kokonaiskuvan saamiseksi, miten investoinnit sijoittuvat eri puolille Suomea. Lisäksi Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan myös hankkeet, joista on jo tehty toteuttamispäätökset voisivat olla investointiohjelman liitteenä. Jatkotyössä olisi myös hyvä tuoda esille, kuinka eri toimenpiteiden edistymistä voitaisiin seurata selkeämmällä tavalla.

Verkojen Eurooppa rahoitusvälineen osalta Keskuskauppakamari haluaa tuoda esille, että alkaneen EU-rahoituskauden osalta investointiohjelman kansallinen rahoitusosuus tulee olemaan hyvin alhainen, joka näin ollen vaikuttaa myös Suomen tulevaan EU-saantoon. Pyytäisimme myös huomioimaan mahdollisuuksien mukaan Eurooppalaisia Liikenneverkkoja koskevan asetusehdotuksen uudistuksen mukanaan tuomat mahdollisuudet osana investointiohjelmaa.

Wood Päivi
Keskuskauppakamari